

AIKUISET JA HIEMAN AIKUISEMMAT DC-SARJAKUVAT

PETRI HILTUNEN

Yhdysvalloissa sarjakuvaväki on herännyt kysymään mitä ihmettä englantilaiset ovat tekemässä heidän supersankareilleen? Tämä saa suomalaisen sarjakuvafanin hämmentymään. Mistä on kysymys? Onko olemassa jokin selkeä perusero? Voiko toinen aikuistensarjakuva olla hiukan enemmän aikuinen kuin toinen?

Amerikkalaisten sarjakuvauudistusten esikuva oli Amerikan oma poika, Frank Miller. Miller oli ensimmäisiä rohkeita nuoria lahjakkuuksia, jotka saivat vapaat kädet, ja Millerin *Dark Knight* kohosi nopeasti koko aikuisemman supersankariteeman kulmakiveksi ja symboliksi.

Dark Knightin valtava kaupallinen suosio sai DC:n uudistamaan muutkin supersankarinsa. Syntyi suoranainen trendi tehdä yksi huolella tehty minisarja hahmoa kohden, ja jättää sarja tusinatekijöiden armoille. Parhaat näistä amerikkalaisista tuotoksista olivat John Byrnen *Teräsmies*, Timothy Trumanin *Hawkworld*, Frank Millerin *Daredevil: Born Again* ja Elektra: *Assassin* sekä Mike Grellin *Green Arrow: Longbow Hunters*. Jo pikainen vilkaisu niihin kertoo, että tietty silmiin pistävä "amerikkalainen tyyli" on olemassa.

Amerikkalaisen tyylin juuret ovat paljolti

amerikkalaisessa vigilante-perinteessä. Amerikkalainen sankari on ensin heikko, pelkurimainen, oman syyllisyydentunteensa ja sosiaalisen omantuntonsa rikkirepimä. Hän näkee ympärillään hädän, kurjuuden, rikollisuuden ja maailman, joka on takannut välittämättä. Hän kuluttaa aikaansa miettimällä vanhoja aikoja, jolloin kaikki oli niin paljon paremmin.

Tämä romahdusvaihe on kaikilla amerikkalaisilla sankareilla selkeä yhtenäinen tekijä. Romahduksen syy vaihtelee paljonkin. Batman menetti Robininsa, Daredevil ajettiin hulluksi, Elektralle juotettiin myrkyllistä paholaisen maltoa. Yleisin syy oli kuitenkin 80-luvun elämäntuska. Nuoruuden toiveet ja kultainen viattomuuden aika oli ohi. 80-luvun rappeutuva, saastunut ja raadollinen kaupunkikulttuuri oli raaka vertailukohta lapsuuden unelmille.

Mutta eipä hätää, nopeammin kuin lentävä luoti tai kiitävä pikajuna sankari sylkee kämmeniinsä, kaivaa pumppuhaulikkonsa ja päättää puhdistaa maailman itse, vaikka henki menisi. Ja meneehän niitä. Yksi jos useampiakin. Uusi Amerikkalainen "aikuinen" supersankari kuulustelelee uhrejaan reipasta fyysisistä väkivaltaa käyttäen, eikä konnia toimiteta enää vankilaan, vaan ruumishuoneelle.

Amerikkalaisen aallon hyviä puolia on vauhdikkuus, viihdyttävyyys, ja varsin realistiset pulmatilanteet, joihin sankari törmää. Huonoja puolia on siihen usein liittyvä väkivalta ja lasistisuus. Asenne, "minä päätän mikä on oikein, tottele tai kuole", ei voi olla kovin kehittävä.

Amerikkalaiset sankarit "välittävät liikaa"; piirre jota ei voi olla ihaillematta, vaikka heidän metodejaan ei aina hyväksyisikään. Uusi

Haukkamies kohoaa oman planeettansa sorrettujen orjien ja yhteiskunnan luotaantyyntämien hylkiöiden esitaistelijaksi. Dark Knight kokoaa hädän hetkellä nihilistiset ja keskenään taistelevat Gothamilaiset yhdeksi toisaan auttavaksi laumaksi. Näillä sarjakuvilla on paitsi yksilöä koskettava sanoma, myös poliittinen kannanotto. Edustaako se kanta Hitleriä vai Mahatma Gandhia... Sen päättäköt kukin osaltaan.

Alan Mooren kirjoittama *Swamp Thing: Love and Death* oli ensimmäinen DC:n sarjakuva, joka ilmestyi ilman comics coden hyväksyvää leimaa.

DC oli palkannut Mooren luomaan uusiksi *Swamp Thing*-sarjakuvan. Seurauksena syntyi 50 osaa loistavaa sarjakuvaa, joista Moore keräsi useita Eagle-palkintoja ja kaksi Jack Kirby-palkintoa. Muita englantilaisia huippusarjakuvia seurasi nopeasti: **Jamie Delanon** *Hellblazer*, **Neil Gaimanin** *Sandman*, **Grant Morrisonin** *Animal Man* ja *Doom Patrol*.

Toisin kuin amerikkalaisilla, englantilaisilla itse jatkuvajuoniset sarjakuvalehdetkin muuttuivat korkealaatuiseksi. Minisarjat ja albumit saivat uutta ilmettä ja tematiikkaa – ne olivat kaikkein rohkeinta kokeilukenttää. Mikään ei ollut kiellettyä, ja se kyllä näkyikin. Syntyi sellaisia albumeja kuin Alan Mooren *Watchmen*, *Killing Joke*, Neil Gaimanin *Violent Cases* ja Grant Morrisonin *Arkham Asylum*.

Englantilaiset sarjakuvat ovat hyvin hidastempoisia. Jopa 70 % sarjakuvasta voi kulua päähenkilön mittaillessa katuja vesisateessa miettien elämisen vaikeutta.

Englantilaiset sarjakuvat jos mitkään edustavat 80-luvun elämäntuskaa, joskus jopa nau-

rettavuuksiin asti. Niissä luodetaan kaikki ihmismielen raadollisimmat syöverit, mikään ei ole enää puhdasta ja kaunista. Kuolema on läsnä koko ajan. Sarjakuvissa on kollaasoja ruosteisista saksista, kuolleista perhosista ja fossiileista. Liekö suorastaan maantieteellisesti perusteltava näkemys, mutta näissä sarjakuvissa maailma on pimeä, kylmä, ja vettä sataa koko ajan. Ei mikään ihme, että Suomessa tämä uusi englantilainen tyyli nimenomaan on kolahtanut perille.

Amerikkalaiset ovat parhaimmillaan kiteyttäessään asioitaan muutamaa valittuun saanaan, kun taas englantilaiset maalaavat elämää suurempia tauluja pitkillä kuvateksteillä. Hyvin kirjoitettu teksti on kiehtovaa lukea, mutta sarjakuva voi myös helposti muuttua raskaslukuiseksi. Toisin kuin amerikkalaisilla, englantilainen sarjakuva loppuu lähes aina pessimistisesti. Toivokin paremmasta on turhaa, miksi yrittääkään enää mitään.

Hulluus on vahva teema englantilaisessa sarjakuvassa: sankari John Constantine käy silloin tällöin latautumassa mielisairaalassa, eivätkä näiden sarjakuvien konnatkaan enää mene vankilaan vaan mielisairaalaan. Grant Morrison luotaa ihmismielen pimeitä kaappeja jokaisessa sarjakuvassaan.

Englantilaisen sarjakuvan vika on ylipesimistöisyys. Ei maailma ole aivan niin musta. Batman-parallakin on enemmän lapsuuden neurooseja kuin **Woody Allenilla**. Jos pitää valita pumppuhaulikon ja partaveitsen väliltä, kyllä sittenkin mieluummin pumppuhaulikko.

Tarkoitukseni ei ole missään mielessä molata englantilaisten pitkälle meneviä psykologisia tulkintoja. Uskoisin kuitenkin, että 90-luvulla sarjakuvan on jälleen muututtava aikuisemmaksi. DC suo:taa jatkuvasti markkinoille ihania ja korkeatasoisia sarjakuvia; toivoisin vain kuitenkin, että englantilaiset lakkaisivat ruikuttamasta ja amerikkalaiset hakaamasta toislaan. Käyttäytyisivät kuin aikuiset.

